

istungjärguks kokkukutsutud Riigikogu, kes oli sattunud valitsusega vastuollu, saadeti 2. okt-l laiali. Permanentse organina asetati populaarsuse kaotanud V Riigikogu vaikivasse olekusse kogu riigikorra-kriisi kestuse ajaks. Riigireformi läbiviimiseks alustas valitsus kõigil aladel ulatuslikke ümberkorraldusteid ja seadusandlust dekreetide abil, toetudes riigivanem P-i ja J. Laidoner'i autoriteedile ja rahva poolehoiule. Viimane oli sõjavägede ülemjuhatajana omandanud erandlikult kaaluva positsiooni P-i kõrval. Vapside liikumise likvideerimise jätkamisel karistati juunis 1935 liikumise juhte sõjaringkonnakohtu poolt vangistusega tingimisi. Nov-s 1934 vanglast Soome põgenenud A. Sirk'i eestvõttel ja Soome Isamaalise Rahvaliidumise (IKL) toetusel loodud põrandalune vapside organisatsioon, kes kavatses 8. dets-l 1935 teostada mässu, paljastati 7.—8. dets-i ööl. Mässunõu juhid (A. Larka, A. Seiman, E. Kubbo — vt. neid ka *Suppl.* — jt.) vangistati ning neid karistati mais 1936 karmilt. Kodurahu huvides püüti riiklikkude reformide teostamise kestel valvsalt ära hoida avalikku võitlust ning lahkkelide esiletulekut. Et 1933. a. parandatud Põhiseaduse järgi omas riigivanem peaaegu diktaatorlikku võimu, pidas P. tarvilikuks uue Põhiseaduse väljatöötamist tasakaalustatud võimudega demokraatliku korra suunas. Jaan-s 1935 avaldas ta seisukohad ka rahvaesinduse moodustamise aluste laiendamiseks kutseliste ja kohalikkude omavalitsuste jt. organisatsioonide esindajate tööle rakendamisega kavatsetavas Rahvuskogus. Selleks hakati rahvast organiseerima kutseesinduslikult avalik-õiguslikesse asutistesse — kodadesse. Luua asutisi ja organiseerida rahvast eriti ka kutsete järgi on olnud P-i üks kandvaid ideid kogu ta tegevuse vältel. A-il 1934—36 on kutsutud ellu 15 koda järgmises ajalisel järjekorras: Insenerikoda, Arstide Koda, Rohuteadlaste Koda, Majaomanikkude Koda, Loomaarstide Koda, Agroomide Koda, Kodumajanduskoda, Ühistegevuskoda, Meierite Koda, Kalanduskoda, Maatöölise ja Väikemaapidajate Koda, Tööliskoda, Õpetajate Koda, Käsitööstuskoda, Eraettevõtete Ametnikkude Koda. Peale nende oli P-i juhtival osavõtul varemni asutatud Kaubandus-Tööstuskoda (1924) ja ta valitsuse ajal 1931. a. Põllutöökoda; selle organisatsiooni täiendati 1935—36 põllumeeste

konventide rajamisega. Seltskondliku esindusena loodi veebr-s 1935 riikliku keskvõimu juurde Riigi Majandusnõukogu ja Rahvuskultuuri ja Rahvahariduse Nõukogu; nende kui ajutiste asutiste tegevus soikus varsti ja lakkas 1938. 1935. a. märtsis pandi seisma poliitiliste erakondade tegevus ja hiljemini nad likvideeriti täielikult. Poliitilise üksmeele, kõigi kihtide koostöö ja ühtekuuluvuse vaimu arendamiseks ning rahvuskultuuri viljelemiseks kutsuti ellu Isamaaliit; see organisatsioon, mille võrk loodi üle maa, taotles enda ridadesse koondada kõiki valitsuse reformitegevuse toetajaid. Mitmesuguste ametialade juhtivate tegelaste ülemaalsed kokkutulekud, eriti aga Isamaaliidu keskkomitee täiskogu koosolekud ja üleriiklikud kongressid olid üleminekuaja jooksul lavaks, kus P. esines hulga tähtsate kõnedega ja kus ka teised valitsuse liikmed astusid kontakti seltskonnaga. 1934. a. loodud riiklik propagandatalitus andis hoogu rahvuslikule ja kultuurilisele propagandale. See avaldus väga elavas nimeeestistamises (selle korda lihtsustati a-l 1934), kodukaunistamise hoogtöös, eesti keele aussetõstmiseks kehtima pandud määrustes, rahvaarvu suurendamise propageerimises („Hällid täis!“), eesti raamatu 400 a. juubeli puhul raamatuaasta (1935) suurejoonelises korralduses, kirjanduslikkude ja teaduslikkude väärtuste auhindamises ning toetamises (alustatud riigivanema poolt 1934, laiendatud 1935; E. Raamatufond asutatud 1936), raamatute annetamise aktsioonis koolidele (1935—36), Võidupüha pühitsemises (alates 1934) jne. Haridusalal teostati 1934. a. minister N. Kann'u (vt. ka *Suppl.*) juhtimisel koolireform, millega rõhutati peamiselt kutsehariduslikku suunda. Mainitud reformi on edasi arendatud haridusminister A. Jaakson'i (vt. *Suppl.*) ajal 1937. Samuti on korraldatud noorsoo ja vabahariduse tööala. S. a. loodi Tallinna Tehnikainstituut, mis alates Ülikoolide seaduse kehtimahakkamisest (a-l 1938) kannab nimetust Tallinna Tehnikaülikool. Mainitud seadusega piirati Tartu Ülikooli autonoomiat ja tehti selle organisatsioonis, õppetöös ja üliõpilaskonna esinduses olulisi ümberkorraldusi. A-l 1937 kutsuti uurimisasutisena ellu Loodusvarade Instituut ja a-l 1938 Eesti Teaduste Akadeemia. Kirikute ja usuühingute seadusega (1934) ja kirikute põhi-